

První list Petřův

Sedmá část

1P 2,18-25

Výzva věřícím otrokům (verše 18-20)

Významné je patrně už to, že Petr otroky vůbec oslovuje. Pro tehdejší římskou společnost byli otroci věcmi. Avšak pro Boha není žádný křesťan věcí, ani jen pouhým otrokem, nýbrž milovaným dítětem (sr. Ř 8,15). Poučné a pozoruhodné je, že žádný z apoštolů neútočí na (tehdy běžné) otrokářství přímo. Místo toho nabádají otroky i jejich pány k takovým postojům a k takovému způsobu chování, které v konečném důsledku rozkládají otrokářský systém zevnitř (sr. např. Ef 6,5-9; Ko 3,22-4,1; 1Tm 6,1-2a; list Filemonovi). Postoje, ke kterým apoštolé nabádali tehdejší otroky a otrokáře, můžeme do značné míry vztáhnout na dnešní vztahy mezi zaměstnanci a zaměstnavateli.

Věřící otroci jsou vybízeni k tomu, aby se svým pánům podřizovali. Bylo jistě celkem snadné podřizovat se dobrým a mírným pánům, tím spíš, když se jednalo o křesťany. Věřící otroci se však měli podřizovat i pánům, kteří byli tvrdí. Slovo “tvrdým” v ČEP ve verši 18 je překladem řeckého slova SKOLIOS, které znamená “křivý” (přeneseně “zvrácený, falešný”). Takový pán mohl své otroky i bezdůvodně bít a všelijak je ponižovat. I pro takové špatné pány však měli otroci poctivě pracovat, neodmlouvat jim a nelhat jim. Jejich motivací k tomuto jednání jistě měla být bázeň před Bohem. Jemu se jednou budou zodpovídat ze svého jednání a podle svého jednání také přijmou odměnu (sr. 1K 3,14; Ko 3,24).

Jistě si dovedeme představit, že věřící otroci se mohli dostat do situace, kdy některé rozkazy svých nevěřících pánů prostě nemohli vykonat. A to tehdy, když jim přikazovali něco, co bylo v rozporu s jejich poslušností vůči Bohu. Ostatně už ta pouhá změna, kterou v jejich životě učinil Kristus, mohla jejich pokřivené pány provokovat k násilí. Když otroci takto nespravedlivě trpěli, byla to milost před Bohem (v.20). Když trpělivě snášeli nespravedlivou zlobu svých pánů, Bůh na ně hleděl příznivě, se zalíbením.

Samozřejmě, kdyby otrok trpělivě snášel bití jen proto, že něco ukradl apod., žádná sláva by to nebyla. Bohu se líbilo, když se věřící otroci drželi víry, i když byli bití neprávem. Když už máme trpět, tak ať je to kvůli tomu, že sloužíme Kristu a ne kvůli tomu, že děláme špatné věci (sr. 1P 4,15).

Příklad Kristův (verše 21-23)

K tomuto trpělivému snášení nespravedlivého utrpení byli věřící otroci povoláni. A nejen oni, jsou k němu povoláni všichni křesťané na všech místech a ve všech dobách. Jedná se o úděl všech učedníků Ježíše Krista. Kristus za nás trpěl na kříži. A tím nám zanechal příklad, který máme následovat. Slovo “příklad” ve verši 21 je překladem řeckého slova HYPOGRAMMON (předloha; vzor, příklad), které původně označovalo předlohu k opisování pro žáky. Tedy něco podobného, jako vytištěná psací písmenka v písankách, podle kterých se děti učí psát. Apoštol snad tohoto slova užívá už jen v obecném významu „vzor“. Máme Ježíše následovat tak, že budeme napodobovat jeho trpělivost uprostřed nespravedlivého utrpení. Všichni křesťané napodobují stejného Krista, právě tak jako děti ve škole se učí psát podle stejných vzorových písmenek. Všichni se máme podobat Kristu. Všichni ale nemáme stejný rukopis, což platí i v duchovním smyslu. Nejsme všichni stejní, v každém z nás se Kristus projevuje trochu jinak. Například nemáme všichni stejné duchovní dary (sr. Ř 12,3-8; 1K 12,4-11; Ef 4,7-16; 1P 4,10).

Apoštol připomíná, že Pán Ježíš byl úplně bez hříchu a beze lsti. Cituje z Iz 53,9. V závěru našeho dnešního oddílu se objeví ještě další narážky na tuto významnou kapitolu Izajášova proroctví. Kristova trpělivost se projevila zejména tehdy, když visel na kříži. Tehdy se stal terčem posměchu a pohrdání. Avšak neodpovídal stejně, vlastně těm posměvačům vůbec neodpovídal.

Nechával na svém nebeském Otci, aby se ho zastal. A tak ani křesťanští otroci neměli lhát, podvádět, krást. A když je páni bili a posmívali se jim, neměli odpovídat stejně, ani své pány za jejich zády pomlouvat.

Vliv Kristova ukřižování (verše 24-25)

Kristovo nevinné utrpení na kříži však není pouhým příkladem hodným následování. Má také uzdravující moc. Kristus na svém těle vynesl naše hříchy na kříž. (Za ně umíral, nikoliv za své hříchy, poněvadž sám nikdy žádný hřích neučinil.) Apoštol nám zde připomíná, že účelem Kristova ukřižování nemělo být pouze odpuštění našich hříchů. Kristus vzal naše hříchy na kříž také proto, abychom zemřeli hříchům a byli živi spravedlnosti. Jinými slovy: Kristovo ukřižování nám umožňuje žít novým způsobem života - už ne jako služebníci hříchu, ale jako služebníci Kristovi, služebníci Boží. To platilo pro tehdejší věřící otroky a platí to i pro nás. „Jeho rány vás uzdravily.“ Tak zní věta, kterou Český ekumenický překlad uvádí na začátku verše 25, v řeckém textu je však již na konci verše 24, čehož se drží Bible kralická. Jedná se o narážku na verš Iz 53,5b: *“Trestání snášel pro náš pokoj, jeho jizvami jsme uzdraveni.”* (ČEP) V 1P 2,24 v řeckém textu je slovo “rána” v jednotném čísle. Řecké slovo ΜΟΛÓΨ, jehož je zde použito, znamená “podlitina”. Je to vlastně na první poslech nesmyslná věta. Rána přece nikoho neuzdraví. Rána potřebuje sama uzdravit. Zde je však řeč o ráně Krista, z jehož těla vytékala krev, která má moc vyléčit lidi z jejich největší nemoci - hříchu.

Když byli Petrovi adresáti nevěřící, byli jako bloudící ovce. To je zřejmě narážka na verš Iz 53,6a: *“Všichni jsme bloudili jako ovce, každý z nás se dal svou cestou, ...”* (ČEP) Život bez Boha je vlastně blouděním, kdy jdeme za všelijakými svými cíli, které se nakonec ukážou jako nesmyslné a klamné. Ale: *“... ale nyní jste byli obráćeni k pastýři a strážci svých duší.”* (1P 1,25b ČEP) Nyní však je duchovní situace adresátů listu jiná než tehdy, když bloudili. Nyní jsou těmi, kdo uvěřili evangeliu. Nyní jsou těmi, kdo „byli obráćeni“ (v. 25). Použitím trpného tvaru nám Písmo naznačuje, že jejich obráćení k Pánu Ježíši nebylo čistě jejich rozhodnutím a čistě jejich činem. Otec je přitáhl ke Kristu (sr. J 6,44). Kristus je nyní vede životem a dohlíží na ně. A protože tito věřící otroci jsou v jeho péči a ochraně, mohou vytrvat i ve službě tvrdým pánům.